

UNELE ASPECTE PRIVIND CONDIȚIILE DE VIAȚĂ ALE COPIILOR ÎN S.U.A.

HILDEGARD PUWAK

Sfârșitul secolului al XX-lea pare să aducă familiei americane griji în plus, determinate de diminuarea posibilităților de a-și crește copiii în condiții la fel de bune ca în urmă cu câțiva ani.

Incredibil pentru noi la prima vedere, și poate chiar pentru mulți americani, numeroase familii dispun de mai puține venituri și chiar de mai puțin timp pentru îngrijirea și educarea copiilor, recesiunea economică accentuând incertitudinile și temerile părinților pentru viitorul copiilor lor. În mod normal, consecințele acestora nu pot fi ignorate nici de cetățeanul obișnuit, nici de lumea științifică și politică întrucât efectele crizei familiei, ale neglijării copiilor și ale exercitării unor abuzuri asupra lor se manifestă cu o intensitate crescândă, fiind potențate și de alte fenomene sociale cu impact negativ ca: sărăcia, șomajul, alcoolismul, divorțalitatea etc.

Cercetările efectuate¹ în domeniul politicii familiale caracterizează drept gravă starea actuală a copilului în societatea americană, iar instabilitatea economică și lipsa coerenței politicii în acest domeniu fiind de natură să mărească proporția copiilor subalimentați, needucați, acelor nepregătiți pentru viața profesională și cea de familie.

“Ca națiune, avem nevoie urgentă de o politică familială coerentă care să fie relevantă pentru circumstanțele familiei de azi și care să se fundeze pe premisa că familiile trebuie sprijinite în satisfacerea nevoilor copiilor lor. Dacă nu vom proceda astfel nu vom avea nici copii sănătoși și nici cetățeni productivi”, precizează un studiu recent.²

Modificarea situației actuale implică mai mult decât o corecție. Dezbaterile din cercurile de specialiști și din cele politice se centrează pe ideea de reformă radicală, care să antreneze nu numai familia ci și alte domenii cum sînt: politica salarială, fiscalitatea, sistemul de securitate socială, subsistemele economice și sociale care pot contribui la asigurarea bunăstării.

În acest context merită să fie prezentate unele aspecte privind starea copilului dintr-o perspectivă temporală, legate de necesitatea unor schimbări în modul de concepere și implementare a unei strategii privind familia și copilul, impusă și de aprecierea majorității populației care consideră că “în prezent situația copilului este mai rea decât în urmă cu 5 ani” (70% dintre americani împărtășesc acest punct de vedere, iar 88% declară că “a educa un copil astăzi este mult mai greu decât ar trebui să fie, iar copiii se află într-o situație mai rea

¹ Norman Furniss, *Future for the Welfare State*, Indianapolis, Indiana University Press, Bloomington, 1992

² Douglas W. Nelson, *State Profile of Child Well-Being*, Washington DC, Center for the Study of Social policy, 1992

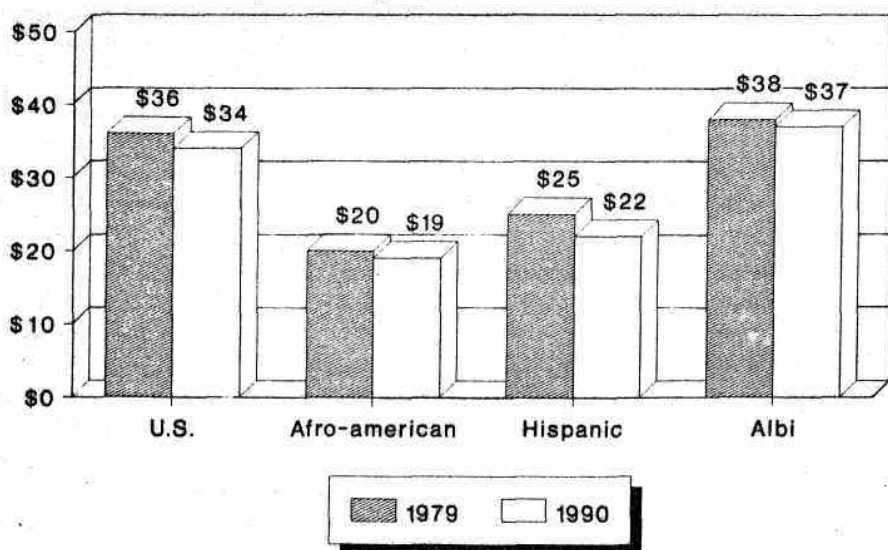
decît cea a generației anterioarelor”³

În S.U.A., populația cuprinsă între 0 și 18 ani a fost în anul 1990 de 47,4 milioane. În cadrul acesteia, unul din cinci copii trăiește în familii monoparentale, cu rude sau în instituții. Urmare a creșterii divorțialității și a numărului de nașteri în rîndul tinerelor minore, numărul copiilor care trăiesc în familii monoparentale a crescut de 1,5 ori în ultimele două decenii.

O treime din numărul copiilor născuți în afara căsătoriei aparțin minorelor sub 16 ani. În 1980, aceștia reprezentau 7,5% dintre noii născuți. Într-un interval de 10 ani, numărul lor a crescut de 4 ori. În fiecare an, aproape 1 milion de copii sînt supuși stresului provocat de divorțul părinților și de schimbarea condițiilor lor de viață. Efectul neasigurării unui climat de viață familială corespunzător se poate măsura prin creșterea numărului de sinucideri și a omorurilor în rîndul copiilor, a creșterii incidenței unor boli psihice, a delincvenței juvenile, a celor care recurg la droguri sau dobîndesc SIDA.

Parțial, dificultățile familiilor își au originea în deteriorarea statusului lor economic. Între 1979 și 1990, venitul median real al familiilor cu copii a scăzut cu 5%, în timp ce costul vieții aproape s-a dublat. În familiile minorităților descreșterile au fost mai mari: 11% în familiile hispanice și 14% în cele ale negrilor.

Evoluția venitului median al familiilor cu copii în perioada 1979-1990



De regulă, scăderile veniturilor reale s-au înregistrat în grupele ce se situează sub un venit median de 35.000 dolari pe an. Acest indicator ia valori diferite pentru cele 51 de state, el variînd între 47.748 dolari pe an în Connecticut și 24.773 dolari în Mississippi.

³ Datele au fost preluate din cercetarea efectuată de National Association of Children's Hospitals din S.U.A. în ianuarie 1992.

Un nivel ce depășește 35.000 dolari pe an se găsește doar în 19 state. Diferențele în nivelul venitului median al familiilor cu copii după rasă și etnicitate, în 1979 și 1990 se prezintă în graficul nr. 1. Rezultă o diferență clară după aceste criterii, categoriile de populație afro-americană și hispanică situându-se aproape la jumătatea veniturilor albilor. Această distribuție a veniturilor explică și defavorizarea prin sărăcie a copiilor. Astfel 30,5% dintre copiii între 0-17 ani trăiau la sfârșitul anului 1991 în sărăcie⁴. Dintre aceștia, 23,1% sînt albi și 47,4% provin din rîndul populației de culoare. Practic unul din 5 copii trăiește în sărăcie.

O analiză a datelor privind evoluția ratei sărăciei la trei grupe de vîrste ale populației (tabelul 1) arată că în oricare interval de 5 ani al perioadei 1970-1985 cea mai afectată de sărăcie este populația tînă.

Tabel nr.1

Rata sărăciei pe grupe de vîrste

- în % -

Anul	Grupe de vîrste (ani)		
	0 - 17	18 - 64	65 și peste
1970	15,1	9,0	24,6
1975	17,1	9,2	15,3
1980	18,3	10,1	15,7
1985	20,7	11,3	12,4
1990	20,6	10,8	12,2

Situația reflectă, de altfel, concepția și orientarea protecției sociale spre populația vîrstnică care beneficiază de aceasta ca grup, în timp ce protecția copiilor individualizată fiind, nu este întotdeauna asigurată eficient și datorită mecanismului de eligibilizare (necunoașterea drepturilor, intermedierea obținerii ajutorului prin părinți sau alte persoane etc.)

Dacă sărăcia se leagă de neglijarea copilului din punct de vedere al satisfacerii nevoilor sale fundamentale, periclitîndu-i sănătatea, abuzurile exercitate asupra sa îi periclitează nu rareori viața. Cele mai recente studii⁵ disponibile pe această temă arată că aproximativ 1,5 milioane copii au fost confrunțați cu o asemenea situație o dată sau de mai multe ori. Între 1986 și 1990, numărul copiilor care au suferit din această cauză a crescut cu 51%. Dintre acestea 64% din cazurile de neglijență și abuz, corespunzînd unei rate de 14,6 la mie sînt din categoria neglijării copilului, restul situîndu-se în sfera abuzului; anual peste 300.000 copii suferă un abuz fizic, peste 188.000 copii sînt supuși unui abuz emoțional, iar peste 133.000 copii sînt înregistrați ca fiind victime ale abuzului sexual.

Cea mai frecventă formă de neglijare este cea fizică, afectînd 8 copii dintr-o mie. Pe locul doi, la jumătate față de proporția anterioară se situează neglijarea educațională și aproximativ de aceeași proporție este cea afectivă, emoțională.

⁴ Albert Sedlak, *National Incidence and Prevalence of Child Abuse and Neglect: 1988-Revised Report (septembrie 1992)*, U.S. Department for Health and Human Services, Administration for Children, Youth and Families.

⁵ *Child Abuse and Neglect: A Shared Community Concern*, Washington DC, U.S. Department of Health and Human Services, martie 1992.

Factorii favorizanți ai situațiilor de neglijare și abuz se prezintă astfel⁶:

* caracteristici individuale ale părinților: consumul de droguri și alcool (mamele alcoolice sînt de trei ori mai violente, iar tații de opt ori decît părinții nealcoolici); imaturitate și deprivare emoțională, sentimente de inutilitate, stare precară de sănătate;

* caracteristici individuale ale copiilor, determinate, în principal de sentimentul că nu sînt doriți datorită felului lor de a fi sau unor defecte fizice;

* relații nearmonioase între membrii familiei; imposibilitatea stabilirii unei comunicări;

* condiții de mediu: deteriorarea stabilității familiei și a condițiilor financiare, ale statutului de ocupare, stressul.

Nu rareori acțiunea acestor factori se perpetuează și prin faptul că violența și disponibilitatea părinților asupra copiilor sînt considerate valori culturale.

Un alt aspect reieșit din cercetări constă în faptul că cele mai frecvente cazuri de neglijare a copiilor se înregistrează în familiile cu venituri sub 15.000 dolari pe an, în care acest fenomen se produce de 7 ori mai frecvent, precum și în familiile cu mai mult de 4 copii. Incidența abuzului s-a dovedit a fi fără legătură cu zona geografică și cu originea etnică.

Alcoolismul parental este una din cauzele abuzului exercitat asupra copiilor. Proporția copiilor afectați de abuzul exercitat de părinți alcoolici asupra lor ajunge la 92% din cei care trăiesc în familii în care unul sau ambii părinți sînt alcoolici. Astăzi, în S.U.A. unul din 8 cetățeni este alcoolic sau a avut o experiență negativă datorată consumului excesiv de alcool pe perioade mari. Costul pe care societatea americană îl plătește ca urmare a alcoolismului este estimat la aproximativ 85 miliarde dolari anual⁷.

În S.U.A., din populația totală, circa 10%, (28,6 milioane persoane) provin din părinți alcoolici, iar 6,6 milioane minori sînt alcoolici.

Efectele ce decurg din alcoolismul părinților nu se manifestă numai ca neglijență sau abuz asupra copiilor. Alte urmări sînt afectarea fondului genetic, a capacității intelectuale a personalității, a gradului de integrare în colectivitate, predispunînd la anxietate și depresiune, la reproducerea comportamentului părinților, la delinvență. Deseori și copiii născuți de mame minore prezintă semnele unui alcoolism fetal.

*

Percepînd starea actuală a condiției copilului ca îngrijorătoare și recunoscînd-o ca o prioritate a politicii sociale, guvernul S.U.A. a înscris în cadrul programului "Healthy People 2000: National Promotion and Disease Prevention Objectives" nivelul pentru unii indicatori care exprimă bunăstarea copiilor (tabelul nr. 2). În tabel, pe lîngă indicatorii prevăzuți în program în ultima coloană sînt redată părerile Centrului de Studii pentru Politica Socială din Washington privitoare la realismul și perspectivele atingerii obiectivelor.

6 ** *Child Maltreatment; How Widespread is the problem*, Washington DC, National Center on Child Abuse and Neglect, 1992.

7 ** *Children of Alcoholics. Tends to Run in Families, Alcohol*, Washington DC, Drug Abuse and Mental Health Administration, 1991.

Tabel nr. 2

Indicatori	Nivelul de bază	Obiective prevăzute pentru anul 2000	Dacă obiectivul propus poate fi realizat
Frecvența nașterilor subponderale	7,0% (1989)	maximum 5% din numărul născuților vii	nu
Rata mortalității infantile	13,2% (1989)	- pentru populația afro-americană, max. 9%	nu
Rata mortalității juvenile (număr copii între 1-14 ani decedați la 100.000 copii)	9,8% (1989)	maximum 7 cazuri la 1000 născuți vii	nu
	17,7% (1989)	- pentru populația afro-americană, maximum 11 la 1000 născuți vii	nu
	32,4% (1989)	maximum 29 decese la 100.000 copii	nu

Dacă luăm în considerare aceste anticipări ale specialiștilor la care adăugăm faptul că indicatorii de bază pentru starea copiilor cum sînt rata mortalității din cauze violente, ponderea nașterilor în afara căsătoriei, rata sărăciei, ponderea copiilor care trăiesc cu un singur părinte, care prin nivelul lor foarte ridicat dau dimensiune gravității situației actuale s-ar putea răspunde la o întrebare care frămîntă o lume întreagă: de ce Statele Unite ale Americii nu se numără printre țările semnatare ale Convenției asupra Drepturilor Copilului?